

31. Kaupunginkirjasto

Kirjastolautakunnan kertomus v:lta 1950 oli seuraavan sisältöinen:

Kirjastolautakunta

Kirjastolautakunnan kokoonpano. Lautakuntaan kuuluivat kertomusvuonna huoltopäällikkö K. L. Kulo puheenjohtajana, pankinjohtaja H. Paloheimo varapuheenjohtajana sekä muina jäseninä kirjastoneuvos H. Kannila, filosofian maisteri E. Bruun, opettaja H. Koivu, rouva A. Keto, filosofian maisteri K. Lausti, arkistinhoitaja H. Raatikainen ja filosofian maisteri Chr. Schildt. Kirjastolautakunnan varapuheenjohtaja H. Paloheimo kuoli marraskuun 28 p:nä 1950. Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli opetus- ja sairaala-asiaain johtaja P. Railo. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 12 kertaa. Pöytäkirjat käsittivät yhteensä 195 pykälää, saapuneita kirjelmiä oli 395 ja lähteneitä kirjelmiä 248.

Esitykset. Kaupunginhallitukselle tehtiin esityksiä, jotka koskivat Kallion sivukirjastonjohtajan viran täyttämistä ¹⁾; Kallion sivukirjaston vahtimestarin lämmityspalkkion korottamista ²⁾; puhelinlaitteen hankkimista Munkkiniemen ja Lauttasaaren sivukirjastoille ³⁾; lisämäärärahan myöntämistä tai ylitysoikeuden anomista eräille määrärahoille ⁴⁾; jäsenten valitsemista komiteaan, jonka tehtävänä on tutkia ja selvittää kansakoulujen kirjastokysymystä ⁵⁾; pääkirjaston yleisen lukusalin korjausta ⁶⁾; seinäkellon hankkimista kaupunginkirjastolle ⁷⁾; puhelinlaitteen hankkimista ruotsinkieliselle apulaisjohtajalle ⁸⁾; Munkkiniemen sivukirjaston lisätilaa ⁹⁾; kaupunginkirjaston toimistoapulaisten palkkausta ¹⁰⁾; Pakilan sivukirjaston aukioloaikojen pidentämistä ¹¹⁾; kirjastohuoneiston varaimista kirjaston sivuosastoille Pukinmäen, Länsi-Pakilan (kortteli 131) ja Pitäjänmäen suomenkielisen kansakoulun uusista rakennuksista ¹²⁾; siivoojan viran perustamista Kallion sivukirjastoon ¹³⁾; puhelimen asentamista Kallion sivukirjastoon ¹⁴⁾; kirjastovirkailijan anomusta osallistumisesta Uppsalan kuudenteen pohjoismaiseen kirjastokokoukseen ¹⁵⁾; tilapäisen henkilökunnan palkkojen korottamista ¹⁶⁾; pääkirjaston ja Kallion sivukirjaston lasten osastojen aukioloaikojen pidentämistä ¹⁷⁾; Lauttasaaren ja Malmin sivukirjastojen aukioloaikojen pidentämistä ¹⁸⁾; lasten osaston perustamista sekä aikuisten lainausosaston ja opintolukusalin kaluston uusimista Käpylän sivukirjastossa ¹⁹⁾; painatuskoneen hankkimista kaupunginkirjaston luettelomisosastolle ²⁰⁾; eräiden kirjastoamanuenssin virkojen lakkauttamista ²¹⁾; Vallilan sivukirjaston huoneistokysymystä ²²⁾; pääkirjaston lastenosaston valaistuksen uusimista ²³⁾; sivukirjastokeskuksen säilyttämistä ja kolmen kiertävän amanuenssin palkkaamista sen yhteyteen ²⁴⁾; pääkirjaston lisä-

¹⁾ Kirj. lk. 27 p. tammik. 6 §. — ²⁾ S:n 27 p. tammik. 8 §. — ³⁾ S:n 27 p. tammik. 11 §. — ⁴⁾ S:n 27 p. tammik. 16 §, 30 p. kesäk. 102 §, 22 p. syysk. 127 § ja 20 p. lokak. 144—146 ja 155 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. helmik. 22 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. helmik. 24 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. helmik. 26 §. — ⁸⁾ S:n 17 p. helmik. 32 §. — ⁹⁾ S:n 17 p. maalisk. 35 §. — ¹⁰⁾ S:n 17 p. maalisk. 37 § ja 30 p. kesäk. 106 §. — ¹¹⁾ S:n 17 p. maalisk. 39 §. — ¹²⁾ S:n 17 p. maalisk. 40 §. — ¹³⁾ S:n 17 p. maalisk. 42 §. — ¹⁴⁾ S:n 17 p. maalisk. 43 §. — ¹⁵⁾ S:n 21 p. huhtik. 51 §. — ¹⁶⁾ S:n 21 p. huhtik. 57 §. — ¹⁷⁾ S:n 21 p. huhtik. 59 §. — ¹⁸⁾ S:n 21 p. huhtik. 62 §. — ¹⁹⁾ S:n 21 p. huhtik. 63 §. — ²⁰⁾ S:n 5 p. toukok. 72 §. — ²¹⁾ S:n 26 p. toukok. 83 §. — ²²⁾ S:n 26 p. toukok. 85 §. — ²³⁾ S:n 26 p. toukok. 88 §. — ²⁴⁾ S:n 30 p. kesäk. 94 §.

Huom.: Kertomukseen liittyvät taulukkotiedot lainausliikkeestä sekä käynneistä lukusaleissa on julkaistu Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa v:lta 1951.

rakennussuunnitelman toteuttamista¹⁾; Munkkiniemen sivukirjaston kaluston uusimista²⁾; matkakorvausten suorittamista sivukirjaston tuntipalkkaisille kirjastoapulaisille³⁾; kalustomäärärahan myöntämistä Malmin sairaalasivukirjastoa varten⁴⁾; kaupunginkirjaston v:n 1951 talousarviota⁵⁾; kirjastoamanuessi M. Nybergin anomusta saada virkavapautta ja tanskalaisen vaihtovirkailijan palkkauksen järjestämistä⁶⁾; eteläisen sivukirjaston valvojan viran lakkauttamista ja apulaisvahtimestarin viran perustamista⁷⁾; Lauttasaaren sivukirjaston kaluston uusimista⁸⁾; Munkkiniemen sivukirjaston korjaussuunnitelmaa⁹⁾; Käpylän sivukirjaston korjaussuunnitelman laajentamista¹⁰⁾; kolmen siivoojavahtimestarin viran perustamista kaupunginkirjastoon¹¹⁾; perimismaksujen korottamista¹²⁾; kirjastonjohtaja U. Saarnion ja apulaiskirjastonjohtaja H. Hirnin anomuksia dosentuurin pitämisestä sivutoimena¹³⁾; kahden kirjastoamanuessin viran lakkauttamista¹⁴⁾; kaupunginkirjaston kirjankunnostajien palkkauksen järjestämistä¹⁵⁾; siivoustyön järjestelyä Käpylän sivukirjastossa¹⁶⁾; kaupunginkirjaston edustajan lähettämistä kirjastojen huoneistopäiville¹⁷⁾; sivupuhelimen hankkimista Käpylän sivukirjastoon¹⁸⁾; kansakouluissa sijaitsevien sivukirjastojen siivouksen palkkauksen järjestämistä¹⁹⁾; pääkirjaston vahtimestarin vapaapäiväsjaisen palkkauksen järjestämistä²⁰⁾; edustajan lähettämistä Rauman kaupunginkirjaston 100-vuotisjuhlaan²¹⁾; talonmieslämmittäjän viran perustamista Kallion sivukirjastoon²²⁾.

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja Työväen arkiston, Kasvatusopillisen kirjasto- ja lukusalisäätiön, Kirjoja sokeille-yhdistyksen, Brage-yhdistyksen, Kirjailijaryhmä 13:n, Suomen kommunistisen puolueen arkiston ja Raajarikkoisten koulusäätiön avustusanomuksista²³⁾ sekä neljän ensin mainitun antamista selvityksistä kaupungilta saamansa avustuksen käytöstä²⁴⁾; koulukirjastojen uudelleenjärjestelyä varten asetetun komitean mietinnöstä²⁵⁾; talonmieslämmittäjän viran perustamisesta Kallion sivukirjastoon²⁶⁾; sekä Kiljavan potilasyhdistyksen kirjallisuuden hankkimista parantolan potilaskirjastoon koskevasta anomuksesta²⁷⁾.

Päätökset. Sairaalasisivukirjaston eri osastojen työaika vahvistettiin²⁸⁾; kirjaston käyttöohjeet hyväksyttiin²⁹⁾; ja eräiden sivukirjastojen aukioloaika muutettiin³⁰⁾. Henkilökuntaa koskevat päätökset on mainittu alempana henkilökuntatietojen yhteydessä.

Kirjaston toiminta

Henkilökunta. Kirjastolautakunta myönsi pyynnöstä eron kirjastoamanuessi P. Wilkamalle toukokuun 1 p:stä, sivukirjastonhoitaja K. Rannalle elokuun 1 p:stä, toimistoapulainen K. Rauhaselle lokakuun 15 p:stä ja kirjastoamanuessi S. Björkille täysinpalvelleena marraskuun 27 p:stä lukien; nimitti järjestelyapulaiseksi neiti I. Kivijärven kesäkuun 1 p:stä, Töölön sivukirjastonhoitajaksi filosofian maisteri E. Langin kesäkuun 1 p:stä, Oulunkylän sivukirjastonhoitajaksi filosofian kandidaatti S. Hirnin, Tapanilan sivukirjastonhoitajaksi filosofian maisteri T. Raskun ja Puistolan sivukirjastonhoitajaksi filosofian kandidaatti H. Raskun kesäkuun 1 p:stä, opiskelunneuvojiksi filosofian maisteri R. Kaupin ja filosofian kandidaatti B. Carpelanin syyskuun 1 p:stä, Pakilan sivukirjaston hoitajaksi filosofian maisteri H. Helansaaren syyskuun 1 p:stä, Munkkiniemen sivukirjastonhoitajaksi filosofian kandidaatti E. Oksasen lokakuun 1 p:stä ja toimistoapulaisiksi neidit D. Stenholmin toukokuun 1 p:stä, A. Jäykan heinäkuun 1 p:stä, R. Heinosen ja rouva A. Hietalan marraskuun 1 p:stä lukien.

Virkavapautta nauttivat kertomusvuoden aikana sivukirjastonhoitajat A. Talvela helmikuun 18 p:stä toukokuun 17 p:ään ja E. Seppälä huhtikuun 1 p:stä kesäkuun 30

¹⁾ Kirj. lk. 30 p. kesäk. 99 §. — ²⁾ S:n 30 p. kesäk. 105 §. — ³⁾ S:n 25 p. elok. 111 §. — ⁴⁾ S:n 25 p. elok. 112 §. — ⁵⁾ S:n 25 p. elok. 118 §. — ⁶⁾ S:n 25 p. elok. 119 §. — ⁷⁾ S:n 22 p. syysk. 126 §. — ⁸⁾ S:n 22 p. syysk. 128 §. — ⁹⁾ S:n 22 p. syysk. 131 §. — ¹⁰⁾ S:n 22 p. syysk. 132 §. — ¹¹⁾ S:n 20 p. lokak. 149 §. — ¹²⁾ S:n 20 p. lokak. 150 §. — ¹³⁾ S:n 20 p. lokak. 156 §. — ¹⁴⁾ S:n 20 p. lokak. 159 §. — ¹⁵⁾ S:n 17 p. marrask. 169 §. — ¹⁶⁾ S:n 24 p. marrask. 172 §. — ¹⁷⁾ S:n 24 p. marrask. 173 §. — ¹⁸⁾ S:n 15 p. jouluk. 184 §. — ¹⁹⁾ S:n 15 p. jouluk. 185 §. — ²⁰⁾ S:n 15 p. jouluk. 186 §. — ²¹⁾ S:n 15 p. jouluk. 188 §. — ²²⁾ S:n 15 p. jouluk. 191 §. — ²³⁾ S:n 17 p. maalisk. 38 §, 21 p. huhtik. 50 §, 26 p. toukok. 87 § ja 22 p. syysk. 125 §. — ²⁴⁾ S:n 17 p. maalisk. 34 §. — ²⁵⁾ S:n 20 p. lokak. 142 §. — ²⁶⁾ S:n 15 p. jouluk. 191 §. — ²⁷⁾ S:n 15 p. jouluk. 183 §. — ²⁸⁾ S:n 17 p. helmik. 23 §. — ²⁹⁾ S:n 5 p. toukok. 76 §; ks. kunnall. asetuskok. s. 177. — ³⁰⁾ Kirj. lk. 20 p. lokak. 154 §.

p:ään, kirjastoamanuenssit P. Wilkama tammikuun 18 p:stä huhtikuun 30 p:ään, M. Louhivaara helmikuun 1 p:stä 28 p:ään, M. Nyberg lokakuun 1 p:stä joulukuun 15 p:ään sekä E. Nissinen lokakuun 4 p:stä 27 p:ään ja marraskuun 20 p:stä joulukuun 20 p:ään, järjestelyapulaiset E. Lönnqvist tammikuun 9 p:stä huhtikuun 22 p:ään, S. Sahrberg-Snell helmikuun 1 p:stä toukokuun 31 p:ään ja elokuun 15 p:stä vuoden loppuun ja H. Länsimäki syyskuun 1 p:stä 30 p:ään sekä apulaisvahtimestari H. Piippo kesäkuun 1 p:stä heinäkuun 15 p:ään ja elokuun 16 p:stä 31 p:ään.

Sairauslomaa myönnettiin 95 viranhaltijalle 247 eri tapauksessa yhteensä 2 110 työpäivää.

Pääkirjaston yleinen lukusali korjattiin v:n 1950 aikana, jota varten lukusali oli suljettuna toukokuun 8 p:stä heinäkuun 3 p:ään. Sali kunnostettiin ja maalattiin uudelleen ja kalusto uusittiin täydellisesti. Sisustuksen suunnitteli arkkitehti T. Salmio-Toiviainen ja käsitti se kevyitä, tarkoituksenmukaisia kirjahyllyjä, pöytiä ja tuoleja, joiden vaalea värisävy teki valoisan ja ilmavan vaikutuksen. Salin etuosaan sijoitettiin esittelyhylly jatkuvasti järjestettäviä kirjanäyttelyjä varten. Keskelle salia asetettu sanomalehtihyllykkö ja kalteva sanomalehtilukupöytä jakavat salin kahteen osaan, aikakauslehti- ja opiskelupuoleen. Sanomalehtilukupöytä suunniteltiin erikoisesti suuria sidottuja sanomalehtivuosikertoja varten, joita siinä oli helppo käsitellä ja lukea. Kauniit kukka-asetelmat toivat oman pirteän lisänsä salin vaaleuteen. Lukusalin uudistaminen lisäsi suuresti yleisön viihtyväisyyttä ja lukusalissa kävijöiden määrä kasvoi jatkuvasti.

Kallion sivukirjasto. Vuosikorjausmäärärahan puitteissa suoritettiin joukko tarpeellisia maalaus- ja korjaustöitä, kuten pääportaikon maalaus kokonaisuudessaan, lasten lukusalin, opintosalin ja opintosalin varastohuoneen maalaus sekä ulkoikkunoiden korjaus. Näiden korjausten avulla saatiin kirjaston pääportaikon ja lukusalien ulkoasu entistä viihtyisämmäksi ja asianmukaisemmaksi, erityisesti voidaan katsoa kirjaston hygieenisyyden parantuneen seinäpintojen maalauksen tultua suoritetuksi helposti puhtaana pidettävällä öljymaalilla. Lukusalien ja pääportaikon viihtyisyyden lisäämiseksi hankittiin kaupunginpuutarhasta joukko erilaisia kasveja ikkunoille ja porrassyvennyksiin.

Pääkirjaston lastenosastojen uudistustöiden alettua siirrettiin osa entistä kalustoa Kallion sivukirjaston käyttöön, pääasiallisesti opintosaliin sekä myös aikuisten ja lasten lainausosastoille. Siten voitiin opintosalin kalusto suurelta osaltaan uusia ja poistaa kulu-neet ja loppuunkäytetyt pöydät ja tuolit ja saada lainausosastoille tarpeellista lisäkalustoa.

Tammikuun 26 p:nä vietettiin Kallion sivukirjastossa kaupunginkirjaston sivukirjasto-toiminnan 50-vuotisjuhla. Juhlassa olivat läsnä ylipormestari E. Rydman, kaupunginjohtaja P. Railo, kirjastolautakunta, Kallion sivukirjaston entiset johtajat, valtion kirjastotoimiston johtaja M. Kanninen ja filosofian maisteri E. Grönroos, sekä Töölön sivukirjaston entinen hoitaja J. Weckman, kaupungin eri virastojen edustajia ja juhlivien sivukirjastojen Kallion, Töölön ja Eteläisen sivukirjastojen henkilökunnat.

Kirjastonjohtaja dosentti U. Saarnion lausuttua vieraat tervetulleiksi sivukirjastonjohtaja filosofian maisteri E. Wirla selosti juhlivien sivukirjastojen vaiheita 50 vuoden aikana filosofian maisteri M. Kannisen laatiman historiikin pohjalla. Kirjastolautakunnan puheenjohtaja huoltopäällikkö K. L. Kulo puhui filosofian maisteri E. Grönroosille ja senjälkeen paljastettiin maisteri Grönroosin valokuvasuurennos, joka sijoitettiin aikuisten lainausosastolle. Maisteri Grönroosin vastattua puheeseen kaupunginjohtaja P. Railo puhui kaupunginkirjaston ja erityisesti sivukirjastotoiminnan edelleenkehittämisestä ja kehitysmahdollisuuksien taloudellisesta pohjasta. Juhlan päättäjäisiksi juotiin kaupungin kutsuvieraille tarjoamat kahvit.

Aikuisten ja lasten lainausosastoilla järjestettiin kirjojen esittelyjä ja näyttelyjä suomen- ja ruotsinkielisinä kirjastokasvatuksellisten periaatteiden mukaisesti asettamalla erityisille kirjojen esittelyhyllyille amatööriopiskelua edistävää ja opiskeluhalua herättävää tieto- ja kaunokirjallisuutta. Samanlaisia näyttelyjä järjestettiin pääportaikon yläaulassa oleviin näytekaappeihin, joissa esiteltiin lukusaleissa saatavissa olevaa kirjallisuutta eri aloilta. Lisäksi huomioitiin esittelyissä ajankohtaiset kulttuurimerkkipäivät ja tapahtumat sekä Kallion sivukirjaston opintokerhojen ohjelmat. Tämä kirjastokasvatuksellinen työmuoto herätti suurta mieltymystä kirjastoa käyttävän yleisön keskuudessa.

Aikuisten lainausosastolla järjestettiin esittelyhyllyillä seuraavat näytellyt siten, että tieto- ja kaunokirjallisuuden esittelyhyllyillä oli kulloinkin esillä sama aihe: Tähtilipunmaa ja amerikkalaisia kirjailijoita; Kuuluisia ajattelijoina ja filosofista kirjallisuutta;

Yhteiskunnallisia ongelmia ja pohjoismaisia maaseudun kuvaajia; Psykologista kirjallisuutta ja psykologisia romaaneja; Suomalaisia kirjailijoita; Helvi Erjakan teoksia; Kuuluisia esseisteja; Matti Hällin teoksia; Italia ja renesanssi ja italialaista kaunokirjallisuutta; Yrjö Kaijärven teoksia; J. V. Snellman ja sosiaalinen romaani; Helsinki-aiheinen näyttely; Kaunis Ranska ja ranskalainen kaunokirjallisuus; Vanha iloinen Englanti ja Englannin klassikkoja; Naapurimme Neuvostoliitto ja venäläisiä kirjailijoita; Läntinen naapurimme ja Ruotsin kirjallisuuden suuria nimiä; Tutustu Islantiin, Norjaan ja Tanskaan ja niiden kulttuuriin ja pohjoismaista kaunokirjallisuutta; Tutustu aurinkoiseen Italiaan ja ylvääseen Espanjaan ja niiden kulttuuriin ja italialaista ja espanjalaista kaunokirjallisuutta; Aleksis Kivi ja suomalaisia klassikkoja, L. Onerva; Tunne yhteiskuntasi; Työläiskirjailijoita; Viljo Kajavan teoksia; Sävelten maailma ja musiikki- ja taideaiheista kaunokirjallisuutta; sekä jouluaiheinen näyttely kansanelämän ja tapojen pohjalla ja jouluaiheisia runoja ja kaunokirjallisuutta. Yläaulan näytekaapissa opintosalin osalla olivat seuraavat näyttelyt: Taide tekee elämän rikkaaksi, Aleksis Kivi, Jean Sibelius ja Renesanssin madonna.

Lasten lainausosastolla järjestettiin esittelyhyillyä seuraavat näyttelyt: eriaiheisia kirjaesittelyjä, joiden yhtenäisenä otsikkona oli »oletko lukenut nämä kirjat?»; Aleksis Kivi; Jean Sibelius; ja jouluaiheinen näyttely. Yläaulan näytekaapissa lasten lukusalin osalla¹ olivat seuraavat näyttelyt: Tutustu elävään luontoon; Oletko lukenut Aleksis Kiven Seitsemän veljestä; Jean Sibelius 85 vuotta; ja Rudolf Koivun jouluaiheisia kuvajäljennöksiä. Lasten lukusalissa järjestettiin pienimmille kirjastonkäyttäjille erityisellä näyttelytaululla seuraavat kuvasarjat: talvisia touhuja, kesän tullessa, koulujen alkaessa, syksyn tunnelmia, musiikkia nuorimmille, joulua odotellessa ja joulu. Lisäksi järjestettiin kaupunginkirjaston sivukirjastotoiminnan 50-vuotisjuhlan yhteydessä aikuisten lainausosastolla laaja sivukirjastotoiminnan historiaa ja erityisesti Kallion, Töölön ja Eteläisen sivukirjastojen vaiheita valaiseva näyttely sekä Helsinki-juhlan yhteydessä samoin Helsingin 400-vuotisen historian tärkeimpiä kehitysvaiheita ja kulttuuritapahtumia esittelevä näyttely.

Kallion sivukirjaston lasten lukusalissa jatkettiin tietokilpailusarjaa, jonka tarkoituksena on perehdyttää lapset hakuteosten itsenäiseen käyttöön ja ohjata lasten opiskelua. Tietokilpailu käsitti kevätkaudella seuraavat kuusi kymmenen kysymyksen sarjaa: Suomen Tasavalta, Tähtimaailma, Tunne itsesi, 400-vuotias Helsinki, Kevään tullessa, Suomen taidetta, ja syyskaudella seuraavat neljä kymmenen kysymyksen sarjaa: Suomen kirjallisuus, Suomen maantiedettä, Lappi, Suomen säveltaide. Tietokilpailuihin otti osaa kevätkaudella kaikkiaan 45 lukusalissa kävijää, näistä 9 tyttöä ja 36 poikaa, ja syyskaudella 22, joista 8 tyttöä ja 14 poikaa. Vastaajien ikä oli 8—15 v. Kilpailusarjojen päätyttyä jaettiin Suomalaisen kirjakaupan lahjoittamat kirjapalkinnot keväällä viidelle parhaalle ja syksyllä kolmelle parhaiten vastanneelle. Kilpailuihin osallistuneiden innostus oli koko ajan erittäin suuri, ja he oppivat kilpailun avulla tutustumaan eri aloja käsittävään tietokirjallisuuteen ja käyttämään hakuteoksia.

Lasten osaston pienimmille pidettiin 30 paikkaa käsittävässä kerhohuoneessa 14 suomenkielistä ja 3 ruotsinkielistä satuiltaa osanottajamäärän ollessa yhteensä 446. Suomenkieliset satutunnit piti osastonhoitaja E. Salovius ja ruotsinkielisistä huolehtivat amanuenssit E. Laurell ja G. Sandström. Satutunnit sisälsivät seuraavat eettilliset ydinajatuksat: Uskollisuus ja rohkeus; Urhoollisuus ja neuvokkuus; Yritteliäs menestyy; Maasta se pienikin ponnistaa; Jokaisessa on aina hyvääkin; Jokaisella on oma kohtalonsa; Ei pidä väheksyä vaatimatonta lahjaa; Hyvät työt palkitaan; Ystävä hädässä tutaan; Riita hävittää, rauha rakentaa; On autettava heikkoja; Ahneus ja saituus on pahasta; Uhrautuvaisuus ja lähimmäisenrakkaus; Vaikeudet voitetaan; Ylpeä ja röyhkeä menettää usein hyvän tilaisuuden; Vaikeissakin olosuhteissa on oltava rehellinen; ja Jouluilon tuottaminen toisille. Innostus satutunteihin oli jatkuvasti niin suuri, että osanottajamäärän ollessa rajoitetun käytettävissä olevan huonetilan takia, oli tarpeellista jakaa edeltäkin osanottokortteja, jotta välttyttäisiin tungoksesta eikä jouduttaisi lähettämään lapsia pettyneinä ovelta takaisin.

Töölön sivukirjasto vietti vuoden alussa 50-vuotisjuhlaansa yhdessä Kallion ja Eteläisen sivukirjaston kanssa. Sen johdosta järjestettiin lainausosastolle erikoinen juhlanäyttely kirjaston historiikista valokuvien, selostuksien ja piirroksien. Vietettiin myös vaatimaton muistotilaisuus sivukirjaston monikymmenvuotisen hoitajan, kamreeri J. Weckmanin

kunniaksi. Toinen juhlanäyttely laadittiin 400-vuotisesta Helsingistä Helsinki-aiheisine kirjoineen kaupunginmuseosta saaduin valokuvin ja sinetein somistettuna. Muita kirja-esittelyjä oli vuoden kuluessa filosofian, lääketieteen ja taiteen aloilta sekä eri kansojen kulttuurista. Opinto- ja lukusalissa jatkettiin tilaston laatimista yleisön tekemistä tiedusteluista opintoneuvontakortiston laatimista varten. Kirjaston vanhemman kirjavaraston ruotsinkielisen kaunokirjallisuuden yleisökortisto saatiin kokonaisuudessaan valmiiksi.

Vuoden kuluessa vieraili kirjastossa 4 kertaa Helsingin kaupungin ja valtion sairaanhoitajatarkoulujen 30-henkiset oppilasryhmät opettajineen. Heille esiteltiin sivukirjasto, selostettiin Helsingin kaupunginkirjaston kirjastoverkoston toimintaa kokonaisuudessaan sekä tehtiin tunnetuksi kirjastokasvatustyötä.

Lasten osastolla aktiivinen kirjastokasvatustoiminta oli vilkasta. Kertomusvuoden tietokilpailusarjojen aiheet olivat maantieteen ja luonnontieteiden piiristä: Lappi, tuntureitten maa, Oletko käynyt Tukholmassa?, Matka Sveitsiin, Tropiikin ihmemaailmaa ym. Osanottajia oli 31, ikä 7—15 v. Päättäjaiskerhon kirjapalkinnot saatiin jälleen Suomalaistesta kirjakaupasta lahjaksi. Lasten osaston pienimmille pidettiin 42 satutuntia, joiden aihepiiri rinnastettiin tietokilpailuihin, vuodenaikoihin ja merkkipäiviin. Tuntien lopussa keskusteltiin satujen etiikasta. Osanottajia oli 5—30. Syyskuussa oli lastenosastolla radiotelostus, joka sisälsi tuokiokuvia jokapäiväisestä lainaus- ja lukusalitoiminnasta lasten ja amanuenssi S. Brofeldtin haastatteluna, välähdyksen satutunnilta ja filosofian maisteri E. Langin selostuksen lasten kirjastokasvatustyöstä, suullisen tietokilpailun ja lasten vanhempien haastattelua. Lokakuun 31 p:nä se esitettiin yleisradiossa nimellä Pienokaisemme kirjojen parissa, Miri Ilangon haastattelu kirjaston lastenosastolta.

Käpylän sivukirjastossa jatkettiin kertomusvuonna kortiston uudistamista ja täydentämistä. Nimekekortisto saatiin kevään kuluessa valmiiksi. Asiasanasto täydennettiin. Inventointikortiston uudistaminen jatkui vielä seuraavan vuoden puolella.

Kertomusvuoden huomattavimmaksi tapahtumaksi muodostui kirjaston korjaus- ja uudistustöiden aloittaminen syksyllä. Lokakuun alussa yhdistettiin opintosali ja sanomalehtisali. Entinen opintosali jaettiin väliseinällä kahteen huoneeseen, joista toisesta tuli työhuone ja toisesta yhdistetty opinto- ja sanomalehtisali korjaustöiden valmistumiseen saakka, jolloin opintosali siirretään entiseen lasten lukusaliin. Lainausosaston ja suljettuna olleen lasten lukusalin välinen seinä purettiin ja lainausosasto siirrettiin väliaikaisesti entiseen sanomalehtisaliin. Kirjaston sisäovet vaihdettiin lasioviksi. Korjaus- ja uudistustöiden valmistuminen siirtyi seuraavan vuoden puolelle.

Vallilan sivukirjastoon saatiin kertomusvuoden aikana sunnuntaisin toimiva sanomalehtilukusalin valvoja, joten salia voitiin jatkuvasti pitää pyhäisin avoinna kolme tuntia huolimatta lainausosastojen sunnuntaisesta suljettuna olemisesta.

Pääkirjaston uusituilta osastoilta vapautunut kalusto helpotti jonkinverran sivukirjaston kalustopulaa. Niinpä käsikirjasto voitiin uudelleen siirtää yleisön vapaaseen käyttöön lainausosastolle. Sanomalehtilukusaliin saatiin lukupöydät ja tuolit sekä pari hyllyä sanoma- ja aikakauslehtiä varten. Yhdistettyyn lasten lainausosastoon ja lukusaliin saatiin niinkään pääkirjastosta vapautunutta kalustoa.

Vuoden loppupuolella toimitettiin kortiston inventointi.

Oulunkylän sivukirjastossa toimitettiin v:n 1950 aikana perusteellinen korjaus: katto ja ikkunat maalattiin ja huone sai uudet, vaaleat seinäpaperit. Kirjaston kalustoa täydennettiin mm. yksinkertaisilla vinohyllyillä, joten suositeltavaa ja ajankohtaista kirjallisuutta voitiin pitää näytteillä. Ulkoseinään kiinnitettiin uusi kilpi ja läheiseen tienristeykseen pystytetty tienvuulu opastavat paremmin löytämään kirjaston. Tienviitan vieleen sijoitettu ilmoitustaulu on kirja- ja kirjastomainontaa varten tarkoitettu uutuus.

Sairaalasivukirjasto. Tammikuussa aloitti kaksi uutta sairaalasivukirjaston osastoa toimintansa; 23 p:nä avattiin sairaalakirjasto Nikkilän sairaalassa ja 26 p:nä Malmin sairaalassa. Nikkilän sairaalakirjastossa toimii kaksi psykologisesti kouliintunutta kirjastoamanuenssia, jotka asuvat sairaalassa. He suorittavat arkipäivisin klo 11.30—20.00 lainauskierroksia kaikilla potilasosastoilla, kullakin osastolla kerran viikossa. Perhehoitopotilaille lainataan kirjoja kirjastohuoneessa keskiviikkoisin klo 14—16, henkilökunnalle maanantaisin ja perjantaisin klo 18—20. Potilaille tarkoitetut kirjat pyrittiin valitsemaan siten, että ne olisivat omiaan edistämään sielullista tervehtymistä, henkilökuntaa varten on erikoiskirjakokoelma, joka sisältää mm. opetustarkoituksia varten mielisairaalakuvauksia, psykologiaa ja psykiatriaa. Sairaalan kahta tuberkuloosiosastoa varten on tartunta-

vaaran välttämiseksi omat kirjat. Sairaalan lääketieteellinen kirjasto järjestettiin kertomusvuoden aikana ja saatettiin kuntoon. Kirjasto tulee myös huolehtimaan sen jatkuvasta hoidosta. Kirjalainaus oli alusta alkaen vilkasta ja erikoisesti potilaat osoittivat kiinnostusta tietokirjallisuutta kohtaan, jonka lainausmäärä oli yli puolet koko lainauksesta.

Malmin sairaalakirjastoa hoiti kahtena päivänä viikossa, tiistaisin ja torstaisin klo 11—16 tp. kirjastoapulainen tehden kirjavaunujen kera lainauskierroksia potilasosastoilla, kullakin osastolla kerran viikossa. Henkilökunnalla oli tilaisuus lainata kirjastohuoneesta kirjoja kumpanakin päivänä klo 14—15.

Kivelän ja Marian sairaalakirjastoissa jatkui työ entiseen tapaan. Marraskuussa avattiin Kivelän sairaalan hermotautien osastolla lastenosasto, jonka potilaita varten kirjastoon hankittiin lastenkirjallisuutta. Aukioloaika potilaita varten kummassakin sairaalassa oli klo 11.30—18.30 sekä henkilökuntaa varten Kivelän sairaalassa keskiviikkoin klo 18.00—20.30 ja Marian sairaalassa tiistaisin ja perjantaisin klo 18.00—20.30.

Kesän aikana kävi kaupunginkirjaston sairaalakirjastotoimintaan tutustumassa kirjastonhoitaja J. M. Andersen Kööpenhaminasta ja kirjastonhoitaja B. Möller Malmöstä.

Sivukirjastokeskus luetteloi v. 1950 kuluessa Lauttasaaren sivukirjaston Lauttasaaren kantakirjastolta esikaupunkiliitoksen yhteydessä saaman kirjavaraston ja muutti lainauksen yksikorttijärjestelmästä kaupunginkirjastossa käytännössä olevaan kaksikorttijärjestelmään. Munkkiniemen sivukirjastossa aloitettiin vastaavat työt. Pitäjänmäen sivukirjaston kortisto täydennettiin ja kirjavarasto inventoitiin. Sivukirjastokeskus teki myös merkinnät kaikista kaupunginkirjaston kirjavarastossa vuoden aikana tapahtuneista poistoista.

Kirjavarasto. Kirjavaraston luetteloista poistettiin 16 407 loppuunkulunutta nidosta, joista 9 524 pääkirjastoon, 4 197 Kallion, 1 064 Töölön, 447 Vallilan, 247 Käpylän, 429 Eteläisen, 33 Pasilan, 10 Haagan, 15 Herttoniemen, 15 Kulosaaren, 228 Malmin, 55 Oulunkylän, 33 Pakilan, 27 Sairaala-, 82 Pitäjänmäen ja 1 Vartiokylän sivukirjastoon kuulunutta kirjaa.

Kirjastoon hankittiin ja luetteloiitiin 34 862 uutta nidosta, joista 10 966 pääkirjastoon, 6 316 Kallion, 2 485 Töölön, 1 685 Vallilan, 1 623 Käpylän, 1 398 Eteläisen, 356 Pasilan, 963 Haagan, 127 Herttoniemen, 776 Kulosaaren, 1 476 Lauttasaaren, 999 Munkkiniemen, 605 Malmin, 682 Oulunkylän, 356 Pakilan, 371 Puistolan, 2 372 Sairaala-, 420 Tapanilan, 484 Pitäjänmäen, 145 Vartiokylän ja 257 Palokunnan sivukirjastoon.

Luetteloitu kirjavarasto käsitti kertomusvuoden alussa 382 221 nidosta ja vuoden lopussa 400 676 nidosta. Viimeksi mainituista oli 235 639 eli 58.8 % suomenkielistä, 144 826 eli 36.1 % skandinaavista ja 20 211 eli 5.1 % muunkielistä kirjallisuutta.

Kirjavaraston arvo arvioitiin kertomusvuoden alkaessa 35 283 019 mk:ksi ja vuoden päättyessä 50 486 413 mk:ksi. Kertomusvuoden päättyessä kirjavarasto jakaantui eri luokkiin seuraavasti:

Kirjallisuusluokka	Nidoksia	%
000. Ensyklopedia.....	5 625	1.4
100. Filosofia, kulttuuri, kasvatustiede	7 646	1.9
200. Uskonnot, mytologia	5 146	1.3
300. Yhteiskuntatieto	10 493	2.6
400. Maantiede, matkat, kansatiede	9 456	2.4
500. Matematiikka, luonnontieteet	8 395	2.1
600. Lääketiede, tekniikka, talous	15 022	3.8
700. Taide, liikuntakasvatus	10 701	2.7
800. Kirjallisuudenhistoria, kielitiede	11 212	2.8
900. Historia, elämäkerrat, sukututkimus	15 408	3.8
0—9. Kaunokirjallisuus	99 227	24.8
I. Uskonnot	8 587	2.1
II. Historia, arkeologia ja elämäkerrat	23 408	5.8
III. Maantiede, kansatiede, antropologia ja matkakertomukset	11 779	2.9
IV. Romaanit, kertomukset ja sadut	57 874	14.4
V. Runot, näytelmät, albumit sekä kirjallisuudenhistoria ja taide	26 989	6.7
VI. Luonnontiede, matematiikka, lääketiede ja teknologia	12 771	3.2
VII. Oikeus- ja valtiotiede, yhteiskunnalliset kysymykset ja talous	15 475	3.9

Kirjallisuusluokka	Nidoksia	%
VIII. Kielitiede	3 442	0.9
IX. Filosofia, siveysoppi, kasvatus, kirja- ja kirjastotiede, urheilu sekä muut sekalaiset aineet	13 760	3.4
X. Lukusaleihin sijoitettu kirjallisuus (hakuteokset, sidotut aikakaus- ja sanomalehdet)	28 260	7.1
Yhteensä	400 676	100.0

Pääkirjaston ja sivukirjastojen kesken kirjavarasto jakaantui seuraavasti:

	1950			1949				1950			1949		
Lainauspaikka	Nidoksia	%	Nidoksia	%	Lainauspaikka	Nidoksia	%	Nidoksia	%	Nidoksia	%	Nidoksia	%
Pääkirjasto ...	184 394	46.0	182 952	47.9	Pitäjänmäen .	2 348	0.6	1 946	0.5				
Sivukirjasto:					Pakilan	2 210	0.5	1 887	0.5				
Kallion	76 342	19.0	74 223	19.4	Oulunkylän ...	3 613	0.9	2 986	0.8				
Vallilan	22 575	5.6	21 337	5.6	Malmi	6 371	1.6	5 994	1.6				
Käpylän	15 969	4.0	14 593	3.8	Tapanilan	2 861	0.7	2 441	0.6				
Pasilan	8 786	2.2	8 463	2.2	Puistolan	2 470	0.6	2 099	0.5				
Töölön	31 200	7.8	29 779	7.8	Kulosaaren	2 697	0.7	1 936	0.5				
Eteläinen ...	11 895	3.0	10 926	2.8	Herttoniemen.	1 484	0.4	1 372	0.4				
Lauttasaaren	4 053	1.0	2 577	0.7	Vartiokylän ...	1 577	0.4	1 433	0.4				
Munkkiniemen	3 487	0.9	2 488	0.6	Sairaala-	11 070	2.8	8 725	2.3				
Haagan	3 976	1.0	3 023	0.8	Palokunnan	1 298	0.3	1 041	0.3				
Yhteensä	400 676	100.0	382 221	100.0									

Kirjalahjat. Kertomusvuonna kaupunginkirjasto vastaanotti kirjalahjoituksia seuraavilta henkilöiltä ja laitoksilta: Alankomaiden, Ranskan ja Unkarin lähetystöt, Yhdysvaltain tiedotustoimisto, geologinen tutkimuslaitos, historiallinen tutkimuslaitos ja Historian ystävien liitto, Kustannus oy. Lindström & Co, Suomalainen kirjakauppa, Svenska litteratursällskapet i Finland, Kustannus oy. Werner Söderström, Tampereen kaupunginhallitus, Tapaturman torjuntayhdistys, The London Directory Co, valtion kirjastotoimisto, Yhteiskunnallinen korkeakoulu, filosofianmaisteri E. Airamo, isännöitsijä I. Alexandersen, kenraalimajuri H. Alfthan, hovioikeudenneuvoksetar B. Andersson, rouva A. Borg, huvilanomistaja H. Henriksson, vuorineuvos C. G. Herlitz, rouva G. Holmström, lehtori J. Jakobsson, neiti T. Kaukonen, filosofian maisterit C. von Kraemer, E. Langi ja P. H. Lindberg, koululainen B. Lindbeck, muusikko J. C. Ludolphi, neiti A. Luther, rakennusmestari W. Mandelin, rouva E. E. Nordgren, luottopäällikkö S. A. Perret, konttoripäällikkö O. Pieczonka, vuorineuvos H. von Rettig, opiskelija S. Sarkola, neiti S. Savola, filosofian maisterit T. Steinby ja S. Stenius, rouva E. Wahl ja filosofian maisteri L. Voionmaa.

Aukioloajat. Pääkirjastossa ja Kallion sivukirjastossa aikuisten lainausosastot olivat avoinna arkipäivisin klo 10—20 ja lasten osastot klo 12—20. Opintosali ja lukusalit olivat avoinna arkipäivisin ja sunnuntaisin klo 10—22. Pyhä- ja juhlapäivinä kirjasto oli avoinna seuraavasti: uudenvuodenpäivänä, pitkanäperjantaina, pääsiäispäivänä ja helluntaipäivänä lukusalit klo 15—20, vappuna ja itsenäisyyspäivänä lukusalit klo 10—20, juhannusaattona ja juhannuspäivänä sekä jouluaattona ja joulupäivänä suljettuna, muina päivinä niinkuin sunnuntaisin; Vallilan, Töölön, Käpylän ja Eteläisen sivukirjaston lainausosastot olivat avoinna klo 10—20; Pasilan ja Lauttasaaren klo 15—20 arkipäivisin ja marraskuun 1 p:stä alkaen maanantaisin, tiistaisin, torstaisin ja perjantaisin klo 15—20, keskiviikkoisin ja lauantaisin klo 13—18, sunnuntaisin suljettuna; Munkkiniemen klo 15—20 arkipäivisin ja maaliskuun 1 p:stä alkaen klo 10—20 arkipäivisin, sunnuntaisin suljettuna; Malmi, Haagan ja Kulosaaren klo 15—20 arkipäivisin ja marraskuun 1 p:stä alkaen maanantaisin, tiistaisin, torstaisin ja perjantaisin klo 15—20, keskiviikkoisin ja lauantaisin klo 13—18 ja sunnuntaisin suljettuna; Tapanilan maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 17—20 ja huhtikuun 1 p:stä alkaen klo 15—20 arkipäivisin sekä marraskuun 1 p:stä alkaen kuten Malmi, sunnuntaisin suljettuna; Pakilan maanantaisin ja torstaisin klo 18—21 ja syyskuun 1 p:stä alkaen klo 15—20 arkipäivisin sekä marraskuun 1 p:stä alkaen kuten Malmi, sunnuntaisin suljettuna; Oulunkylän tiistaisin ja perjantaisin klo 15—20 ja huhtikuun 1 p:stä alkaen kuten Tapanila; Puistolan maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 18—20 ja huhtikuun 1 p:stä alkaen kuten Tapanila; Pitäjänmäen maanantaisin, keskiviikkoisin ja perjantaisin klo 17—20; Vartiokylän maanantaisin ja perjantaisin klo 16—18; Herttoniemen maanantaisin ja torstaisin klo 15—19; sairaalasivukirjaston osastojen aukioloajat ilmenevät tätä sivukirjastoa koskevasta selostuksesta.

Lainaus. Kirjalainojen lukumäärä v. 1950 ja 1949 oli seuraava:

Lainauspaikka	Lainaus päiviä	1950			1949		
		Kirjalainoja kaikkiaan	Kirjalainoja lainauspäivää kohden	Lainaus päiviä	Kirjalainoja kaikkiaan	Kirjalainoja lainauspäivää kohden	
Pääkirjasto	300	345 881	1 153	329	368 592	1 120	
Sivukirjasto:							
Kallion	300	241 955	806	329	252 025	766	
Vallilan	300	76 726	256	329	88 350	269	
Käpylän	300	57 843	193	329	61 625	187	
Pasilan	300	13 200	44	328	14 069	43	
Töölön	300	116 933	390	329	114 987	350	
Eteläinen	300	43 386	145	329	42 356	128	
Lauttasaaren	296	28 164	95	325	26 587	82	
Munkkiniemen ..	290	31 096	107	328	28 203	86	
Haagan	300	18 979	63	202	15 103	75	
Pitäjänmäen ...	140	6 217	45	146	5 682	38	
Pakilan.....	165	10 550	64	96	4 379	45	
Oulunkylän	239	10 352	43	101	8 838	87	
Malmin	300	22 760	76	324	25 174	78	
Tapanilan	260	15 087	58	145	10 193	70	
Puistolan	250	12 078	48	148	5 607	38	
Kulosaaren	291	9 496	33	203	7 142	35	
Herttoniemen ...	91	1 555	17	90	1 949	21	
Vartiokylän	97	2 010	21	96	1 261	13	
Sairaala-	300	47 562	158	300	34 769	116	
Palokunnan	98	2 447	25	201	2 547	13	
Yhteensä —		1 114 277	3 840	—	1 119 438	3 660	

Suurin määrä päivässä annettuja kirjalainoja oli 6 811 oltuaan v. 1949 5 710.

Kaunokirjallisuuden ja tietokirjallisuuden välinen suhde selviää seuraavasta taulukosta, jossa myöskin on otettu huomioon aikuisille sekä lapsille ja nuorisolle annettujen lainojen välinen ero:

Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat					Lasten ja nuorisoin kirjalainat					Kirjalainat kaikkiaan				
	Kauno- kirjallisuus		Tieto- kirjallisuus		Yhteensä	Kauno- kirjallisuus		Tieto- kirjallisuus		Yhteensä	Kauno- kirjallisuus		Tieto- kirjallisuus		Yhteensä
	Luku	%	Luku	%		Luku	%	Luku	%		Luku	%	Luku	%	
Pääkirjasto	161 339	54.4	135 123	45.6	296 462	36 393	73.6	13 026	26.4	49 419	197 732	57.2	148 149	42.8	345 881
Sivukirjasto:															
Kallion	110 765	63.9	62 655	36.1	173 420	58 250	85.0	10 285	15.0	68 535	169 015	69.9	72 940	30.1	241 955
Vallilan	35 474	71.4	14 223	28.6	49 697	24 185	89.5	2 844	10.5	27 029	59 659	77.8	17 067	22.2	76 726
Käpylän	24 856	70.2	10 556	29.8	35 412	20 313	90.6	2 118	9.4	22 431	45 169	78.1	12 674	21.9	57 843
Pasilan	5 290	65.8	2 751	34.2	8 041	3 921	76.0	1 238	24.0	5 159	9 211	69.8	3 989	30.2	13 200
Töölön	57 200	68.3	26 508	31.7	83 708	29 176	87.8	4 049	12.2	33 225	86 376	73.9	30 557	26.1	116 933
Eteläinen	17 726	65.2	9 456	34.8	27 182	13 100	80.8	3 104	19.2	16 204	30 826	71.1	12 560	28.9	43 386
Lauttasaaren .	11 626	68.3	5 386	31.7	17 012	9 548	85.6	1 604	14.4	11 152	21 174	75.2	6 990	24.8	28 164
Munkkiniemen	13 089	75.6	4 219	24.4	17 308	11 676	84.7	2 112	15.3	13 788	24 765	79.6	6 331	20.4	31 096
Haagan	6 877	72.0	2 673	28.0	9 550	8 542	90.6	887	9.4	9 429	15 419	81.2	3 560	18.8	18 979
Pitäjänmäen...	1 842	73.5	665	26.5	2 507	3 356	90.5	354	9.5	3 710	5 198	83.6	1 019	16.4	6 217
Pakilan	3 574	73.6	1 281	26.4	4 855	5 142	90.3	553	9.7	5 695	8 716	82.6	1 834	17.4	10 550
Oulunkylän ...	3 008	74.2	1 046	25.8	4 054	5 663	89.9	635	10.1	6 298	8 671	83.8	1 681	16.2	10 352
Malmin	8 039	70.2	3 414	29.8	11 453	10 366	91.7	941	8.3	11 307	18 405	80.9	4 355	19.1	22 760
Tapanilan	4 165	73.9	1 473	26.1	5 638	8 569	90.7	880	9.3	9 449	12 734	84.4	2 353	15.6	15 087
Puistolan	2 806	62.1	1 716	37.9	4 522	6 782	89.8	774	10.2	7 556	9 588	79.4	2 490	20.6	12 078
Kulosaaren	3 547	77.9	1 009	22.1	4 556	4 352	88.1	588	11.9	4 940	7 899	83.2	1 597	16.8	9 496
Herttoniemen	482	65.0	259	35.0	741	747	91.8	67	8.2	814	1 229	79.0	326	21.0	1 555
Vartiokylän ...	543	64.7	296	35.3	839	958	81.8	213	18.2	1 171	1 501	74.7	509	25.3	2 010
Sairaala-	23 988	52.2	21 953	47.8	45 941	1 452	89.6	169	10.4	1 621	25 440	53.5	22 122	46.5	47 562
Palokunnan ...	1 077	44.0	1 370	56.0	2 447	—	—	—	—	—	1 077	44.0	1 370	56.0	2 447
Yhteensä	497 313	61.8	308 032	38.2	805 345	262 491	85.0	46 441	15.0	308 932	759 804	68.2	354 473	31.8	1 114 277

Aikuisten sekä lasten ja nuorison suhteellinen osuus lainausliikkeeseen oli eri lainauspaikoilla seuraava:

Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat, %	Lasten ja nuorison kirjalainat, %	Lainauspaikka	Aikuisten kirjalainat, %	Lasten ja nuorison kirjalainat, %
Pääkirjasto	85.7	14.3	Pitäjänmäen	40.3	59.7
Sivukirjasto:			Pakilan.....	46.0	54.0
Kallion	71.7	28.3	Oulunkylän	39.2	60.8
Vallilan	64.8	35.2	Malmin	50.3	49.7
Käpylän	61.2	38.8	Tapanilan	37.4	62.6
Pasilan	60.9	39.1	Puistolan	37.4	62.6
Töölön	71.6	28.4	Kulosaaren	48.0	52.0
Eteläinen.....	62.7	37.3	Herttoniemen ...	47.7	52.3
Lauttasaaren..	60.4	39.6	Vartiokylän	41.7	58.3
Munkkiniemen	55.7	44.3	Sairaala-	96.6	3.4
Haagan	50.3	49.7	Palokunnan	100.0	—
			Yhteensä	72.3	27.7

V. 1949 lainattiin kaikkiaan 774 714 nidosta eli 69.2 % kaunokirjallisuutta sekä 344 724 nidosta eli 30.8 % tietokirjallisuutta. Aikuisten sekä lasten ja nuorison kesken kirjalainat jakaantuivat siten, että edellisille lainattiin 808 490 nidosta eli 72.2 % ja jälkimmäisille 310 948 nidosta eli 27.8 %.

Erikielisen kirjallisuuden lainausta valaisee seuraava taulukko:

Lainauspaikka	Suomenkielinen kirjallisuus		Skandinaavinen kirjallisuus		Muunkielinen kirjallisuus		Kirjalainat kaikkiaan	
	Luku	%	Luku	%	Luku	%	Luku	%
Pääkirjasto	204 877	59.2	118 726	34.3	22 278	6.5	345 881	31.0
Sivukirjasto:								
Kallion	212 504	87.8	28 519	11.8	932	0.4	241 955	21.7
Vallilan	63 204	82.4	13 332	17.4	190	0.2	76 726	6.9
Käpylän	47 224	81.6	10 221	17.7	398	0.7	57 843	5.2
Pasilan	11 286	85.5	1 912	14.5	2	0.0	13 200	1.2
Töölön	79 723	68.2	35 212	30.1	1 998	1.7	116 933	10.5
Eteläinen	30 296	69.8	13 087	30.2	3	0.0	43 386	3.9
Lauttasaaren	19 830	70.4	8 042	28.6	292	1.0	28 164	2.5
Munkkiniemen	21 950	70.6	8 745	28.1	401	1.3	31 096	2.8
Haagan	14 231	75.0	4 731	24.9	17	0.1	18 979	1.7
Pitäjänmäen	4 337	69.8	1 880	30.2	—	—	6 217	0.6
Pakilan	9 979	94.6	571	5.4	—	—	10 550	0.9
Oulunkylän	8 155	78.8	2 197	21.2	—	—	10 352	0.9
Malmin	20 155	88.5	2 588	11.4	17	0.1	22 760	2.0
Tapanilan	12 830	85.0	2 257	15.0	—	—	15 087	1.4
Puistolan	11 778	97.5	291	2.4	9	0.1	12 078	1.1
Kulosaaren	3 629	38.2	5 729	60.3	138	1.5	9 496	0.9
Herttoniemen.....	1 167	75.1	386	24.8	2	0.1	1 555	0.1
Vartiokylän	1 912	95.1	98	4.9	—	—	2 010	0.2
Sairaala-	37 400	78.6	9 115	19.2	1 047	2.2	47 562	4.3
Palokunnan	1 736	71.0	688	28.1	23	0.9	2 447	0.2
Yhteensä	818 203	73.4	268 327	24.1	27 747	2.5	1 114 277	100.0

Kaikilta lainausosastoilta lainattiin v. 1949 suomenkielistä kirjallisuutta 821 601 nidos-
ta eli 73.4 %, skandinaavista kirjallisuutta 270 415 nidosta eli 24.2 % ja muunkielistä
kirjallisuutta 27 422 nidosta eli 2.4 %.

Kirjavaraston eri kirjallisuusluokista lainattujen nidosten luku ilmenee seuraavasta yhdistelmästä ¹⁾:

Kirjallisuusluokka	Kirjalainoja	
	kaikkiaan	%
000. Ensyklopedia.....	11 038	1.0
100. Filosofia, kulttuurihistoria, kasvatustiede	26 334	2.3
200. Uskonnot, mytologia	12 100	1.1
300. Yhteiskuntatiede	18 100	1.6
400. Maantiede, matkat, kansatiede	63 281	5.7
500. Matematiikka, luonnontieteet	34 425	3.1
600. Lääketiede, tekniikka, talous	47 811	4.3
700. Taide, liikuntakasvatus	39 831	3.6
800. Kirjallisuudenhistoria, kielitiede	39 146	3.5
900. Historia, elämäkerrat, sukututkimus	62 407	5.6
0—9. Kaunokirjallisuus	759 804	68.2
Yhteensä		1 114 277 100.0

Lainaaajat. Kotilainoja sai kaikkiaan 61 069 henkilöä, joista uusia lainaajia oli 16 848. Suomenkielisiä lainaajia oli 48 742 eli 79.8 %, ruotsinkielisiä 12 175 eli 19.9 % ja muunkielisiä 152 eli 0.3 %. V. 1949 oli lainaajien lukumäärä 60 062, josta 47 870:llä eli 79.7 %:lla oli äidinkielenä suomi, 12 047:llä eli 20.1 %:lla ruotsi ja 145:llä eli 0.2 %:lla jokin muu kieli. Suomenkielisten ja muunkielisten lainaajien lukumäärän prosenttiluku lisääntyi siis kumpikin 0.1, ruotsinkielisten vähentyessä 0.2. Aikuisia oli 48 690 eli 79.7 % sekä lapsia ja nuorisoa 12 379 eli 20.3 %. V. 1949 olivat vastaavat prosenttiluvut 80.3 ja 19.7, joten suhde muuttui nuorten eduksi. Aikuisista lainaajista oli miehiä 22 483 eli 46.2 % (45.3 % v. 1949) ja naisia 26 207 eli 53.8 % (54.7 % v. 1949). Nuorista lainaajista oli poikia 6 744 eli 54.5 % (55.6 % v. 1949) ja tyttöjä 5 635 eli 45.5 % (44.4 % v. 1949).

Lukusalit. Pääkirjaston opintosalit ja sanomalehtisali olivat avoinna 361 päivänä, yleinen lukusali 302 päivänä ja lasten lukusali 106 päivänä. Kallion sivukirjastossa olivat aikuisten lukusali ja sanomalehtisali avoinna 361 päivänä ja lasten lukusali 352 päivänä. Töölön sivukirjastossa oli aikuisten lukusali avoinna 361 päivänä ja lasten lukusali 296 päivänä. Vallilan sivukirjaston sanomalehtisali oli avoinna 360 päivänä ja lasten lukusali 300 päivänä. Käpylän sivukirjaston sanomalehtisali oli avoinna 259 päivänä, aikuisten lukusali 361 päivänä ja lasten lukusali 300 päivänä. Haagan sivukirjastossa olivat sekä sanomalehtisali että lasten lukusali avoinna 251 päivänä.

Lukusalikäyntien lukumäärä v. 1950 ja 1949 käy ilmi seuraavasta taulukosta:

Kirjasto	Opintosalit		Aikuisten lukusalit		Sanomalehtisali		Lasten lukusalit		Käyntejä kaikkiaan		Päivää kohden	
	1950	1949	1950	1949	1950	1949	1950	1949	1950	1949	1950	1949
Pääkirjasto	43 801	43 184	50 938	60 330	160 107	149 454	10 633	20 981	265 479	273 949	834	834
Sivukirjasto:												
Kallion	—	—	62 752	59 506	191 548	199 220	77 026	69 434	331 326	328 160	921	909
Vallilan	—	—	—	—	48 950	48 727	40 476	32 186	89 426	80 913	271	235
Käpylän	—	—	46 568	—	52 713	68 048	—	—	99 281	68 048	333	189
Pasilan	—	—	—	—	15 995	17 628	5 338	9 028	21 333	26 656	62	76
Töölön	—	—	51 308	47 927	—	—	34 594	39 353	85 902	87 280	259	253
Eteläinen	—	—	—	—	62 611	64 418	19 318	8 303	81 929	72 721	237	201
Haagan	—	—	—	—	3 158	—	4 802	—	7 960	—	32	—
Yhteensä	43 801	43 184	211 566	167 763	535 082	547 495	192 187	179 285	982 636	937 727	2949	2697

Vuoden kuluessa ilmestyneitä aikakaus- ja sanomalehtiä oli yleisön käytettävänä seuraava määrä:

	Aikakauslehtiä		Sanomalehtiä			Aikakauslehtiä		Sanomalehtiä	
	luku	kpl	luku	kpl		luku	kpl	luku	kpl
Pääkirjasto	473	548	72	105	Haagan	33	35	—	—
Sivukirjasto:					Pitäjänmäen	14	14	—	—
Kallion	272	330	42	60	Pakilan	17	17	—	—
Töölön	173	185	31	38	Oulunkylän	22	22	—	—
Vallilan	105	120	26	47	Malmin	59	59	1	1
Käpylän	127	151	27	35	Tapanilan	27	27	—	—
Eteläinen	104	117	21	37	Puistolan	16	16	—	—
Pasilan	60	65	19	19	Kulosaaren	31	31	—	—
Töölön	173	185	31	38	Herttoniemen	16	16	—	—
Eteläinen	104	117	21	37	Vartiokylän	16	16	—	—
Lauttasaaren ...	49	49	1	1	Sairaala-	6	36	—	—
Munkkiniemen...	53	53	—	—					

Opintokerhotyö. Jotta kirjasto voisi mahdollisimman tehokkaasti toteuttaa tehtävänsä, sivistyksen levittämistä kaikille, on kirjaston yhteydessä toiminut opintokerhoja, joissa kirjaston virkailijat kirjastokasvatuksellisessa hengessä ovat kosketuksessa yleisön kanssa ja joiden tarkoituksena on antaa virikettä ja tukea kirjaston käyttäjille heidän opiskelu- ja sivistyspyrkimyksissään.

V:n 1950 aikana olivat toiminnassa seuraavat opintokerhot: pääkirjastossa filosofis-matemaattinen kerho, ruotsinkielinen keskustelukerho ja esperantonkerho, Kallion sivukirjastossa psykologian kerho ja kirjallisuuskerho, Käpylän sivukirjastossa filosofian kerho ja Malmin sivukirjastossa yleisaiheinen opintokerho.

P ä ä k i r j a s t o. Filosofis-matemaattisen kerhon puheenjohtajana toimi kirjaston johtaja dosentti U. Saarnio. Filosofian kerhossa oli 155 jäsentä ja matematiikan 94 ja se kokoontui joka viikko läpi vuoden. Kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: ylioppilas A. Ahola aiheesta *Matemaattisia välipaloja*, helmikuun 9 ja 23 p:nä; filosofian maisteri R. Kauppi *Topologiasta*, tammikuun 12 ja 26 p:nä, sekä aiheesta *Avaruuden käsite*, maaliskuun 9 p:nä; filosofian maisteri A. Laurila aiheesta *Kaunokirjallisuuden merkitys persoonallisuuden kehityksessä*, maaliskuun 2 p:nä; filosofian maisteri S-L. Meri *Aikuiskasvatuksesta*, heinäkuun 13 ja 20 p:nä; ylioppilas P. Perkiö aiheesta *Käsitteiden graafinen esitys*, kesäkuun 1, 8, 15, 22 ja 29 p:nä; ylioppilas E. Pösö *Tyyppiteoriasta*, maaliskuun 30 p:nä; dosentti U. Saarnio aiheista *Loogiset perusoliot*, tammikuun 19 p:nä, *Nerouden psykologiaa*, helmikuun 2 p:nä, *Arvoteoria* helmikuun 16 p:nä, *Metafysiikka ja todellisuus*, maaliskuun 16 p:nä, *Olion käsite*, maaliskuun 23 ja huhtikuun 6 p:nä, *Predikaattikalkyyli*, huhtikuun 13 ja 20 p:nä, *Laajennettu predikaattikalkyyli*, huhtikuun 27 ja toukokuun 4 ja 11 p:nä, *Kategorinen imperatiivi*, toukokuun 27 p:nä, *Logiikan universaalisuus*, heinäkuun 6 p:nä, *Relaatioketjut*, heinäkuun 27 p:nä, *Konversirelaatio*, elokuun 3 p:nä, *Relaation ominaisuudet*, elokuun 17 ja 24 p:nä, *Logiikan geometria*, syyskuun 14 ja 28 p:nä, lokakuun 19 ja marraskuun 16 p:nä, *Yhteisö ja yksilö*, syyskuun 21 p:nä, *Eettillisiä ongelmia*, lokakuun 5 p:nä, *Looginen eksistenssi*, marraskuun 2 p:nä ja *Vapaus ja tyhjyys*, marraskuun 30 p:nä; ylioppilas S. Sivenius aiheesta *Inhimillinen elämänihanne*, elokuun 10 p:nä sekä esitelmäsarja seuraavista Platonin teoksista: *Gorgias*, lokakuun 12 p:nä, *Sokrateen puolustuspuhe*, lokakuun 26 p:nä, *Valtio*, marraskuun 9 p:nä, *Dialogit yleensä*, marraskuun 23 p:nä, *Theaitetos*, joulukuun 7 p:nä ja *Menon*, joulukuun 28 p:nä; filosofiantohtori K. Sorainen aiheesta J. E. Salomaan *relaation käsite*, elokuun 31 p:nä ja Høffding, syyskuun 14 p:nä; sekä filosofian maisteri V. Wigell aiheesta *Comenius*, joulukuun 14 p:nä.

Helluntaina toukokuun 28 p:nä kerho teki retken Lauttasaaren kirjastoon, jossa ylioppilas H. Valve piti esitelmän aiheesta *Sielu ja ruumis*. Saman päivän iltana oli pääkirjaston kerhohuoneessa juhla, jossa mm. lauloi kerhon jäsenten muodostama kuoro rouva C. Saarnion johdolla ja filosofian maisteri S-L. Meri piti esitelmän aiheesta *Mielenrauha*.

Joulukuun 17 p:nä kerholla oli pikkujoulujuhla, jossa mm. lauloi rouva C. Saarnion johtama kerholaisten kuoro ja dosentti U. Saarnio piti esitelmän *Bertrand Russellista*.

Ruotsinkielinen keskustelukerho kokoontui vuoden kuluessa 9 kertaa. Kerhon puheenjohtajana toimi filosofian kandidaatti B. Carpelan. Kokouksiin osallistui keskimäärin 11 jäsentä. Keskustelutilaisuuksissa esitettiin seuraavat alustukset: tammikuussa filosofian kandidaatti S. Hirn, *Konsten och allmänheten*; helmikuussa amanuenssi B. Mörne, *Begreppen själ och ande i litteraturen*; maaliskuussa ylioppilas N. Weckman, *Förståelsen*

problem; huhtikuussa M. H. G. Gröndahl, Albert Camus; toukokuussa filosofian maisteri M. Nyberg, Kring detektivromanen; syyskuussa filosofian kandidaatti B. Carpelan, Olle Hedberg; lokakuussa filosofian tohtori H. Hirn, När Helsingfors blev huvudstad; marraskuussa amanuessi A. Nilsson, Barnskildringen i Finlands litteratur; joulukuussa filosofian tohtori H. Lybäck, Kring geniproblemet.

Kallion sivukirjastossa toimi kevät- ja syyskaudella vuorotellen kirjallisuus- ja psykologinen kerho. Edellistä johti sivukirjastonjohtaja E. Wirla ja jälkimmäistä opiskelunneuvoja A. Olamaa. Kirjallisuuserhossa oli 321 ja psykologisessa kerhossa 277 jäsentä ja kerhot kokoontuivat joka toinen keskiviikko kevät- ja syyskaudella. Kokouksissa oli läsnä keskimäärin 34 jäsentä.

Kirjallisuuserhossa pidettiin seuraavat esitelmät: filosofian maisteri E. Wirla aiheesta Amerikan yhteiskuntaromaani, tammikuun 18 p:nä ja Wilhelm Moberg ja maaltapako-ongelma, helmikuun 15 p:nä; kirjailija H. Erjakka, Valitseeko kirjailija itse aiheensa, maaliskuun 15 p:nä; kirjailija M. Hälli, Frans G. Bengtsson esseistinä, huhtikuun 12 p:nä; filosofian maisteri runoilija Y. Kaijärvi, Runoilijan vaikutelmia Italiasta, toukokuun 10 p:nä; runoilija L. Onerva, Runouden lajeista ja merkityksestä, lokakuun 11 p:nä; kirjailija V. Kajava, Ruotsin työläisrunoudesta, marraskuun 8 p:nä; ja filosofian maisteri R-M. Engman-Enari, Modernismia kansanrunouden pohjalla, joulukuun 13 p:nä. Amerikan yhteiskuntaromaania koskevaan esitykseen liittyi Yhdysvaltojen helsinkiläisen tiedotustoimiston käytettäväksi antamat filmit amerikkalaisesta elämästä.

Psykologian kerhossa pidettiin seuraavat esitelmät: filosofian maisteri A. Olamaa aiheesta Voidaanko neurooseja ehkäistä (N. Anthoni: Hermomme ja me, teoksen III osan pohjalla) helmikuun 1 p:nä; kirjastonjohtaja dosentti U. Saarnio, Sivistys ja psykologia, maaliskuun 1 p:nä; amanuessi V. Lumme, Aivovammojen vaikutus sielunelämään (Kurt Goldstein: The human nature in the light of psychopathology teoksen pohjalla)-maaliskuun 29 p:nä; filosofian maisteri R-M. Engman-Enari, Kohtaloanalyysi (L. Szondi: Schicksalsanalyse teoksen pohjalla), huhtikuun 26 p:nä; mekanikko S. Virtanen, Freud ja psykoanalyysi, syyskuun 27 p:nä; filosofian maisteri S-L. Meri, Alkoholijuomien käytön psykologiaa, lokakuun 25 p:nä; ja osastonhoitaja E. Salovius, Musiikin psykologiaa (E. Roihan: Johdatus musiikkipsykologiaan teoksen pohjalla), marraskuun 22 p:nä.

Esitelmiä seuranneissa keskusteluissa käsiteltiin yksityiskohtaisesti esilläolleita kysymyksiä.

Kirjallisuuden ja psykologian kerholla oli yhteinen Helsinki-juhla Helsingin kaupungin 400-vuotisjuhlan merkeissä toukokuun 24 p:nä, jossa Suomalaisen kirjakaupan johtaja V. Somerkerö esitelmöi Helsingin historiasta, amanuessi S. Korpi-Anttila lausui Arvi Kivimaan Helsingisikermän ja pääkirjaston filosofian opintokerhon kuoro esitti laulua johtajanaan rouva C. Saarnio. Kallion kirjaston virkailijakunta järjesti juhlan osanottajille kahvitarjoilua. Kerhoilla oli kirjallisuuserhон yhteydessä joulukuun 13 p:nä yhteinen pikkujoulujuhla, jossa saatiin kuulla joululauluja äänilevyiltä, laulettiin yhteisesti joululauluja ja juotiin kynttilöiden kimmeltäessä kerhojen johtajien tarjoamat kahvit joulutorttuineen.

Käpylän sivukirjaston filosofian kerho järjesti vuoden kuluessa 13 keskustelutilaisuutta. Kerhoon ilmoittautui kaikkiaan 30 henkilöä ja keskimäärin osallistui kokouksiin 10 henkilöä. Kerhon puheenjohtajana toimi ylioppilas S. Sivenius. Keskustelutilaisuuksissa pidettiin seuraavat alustukset: ylioppilas C. Candolin aiheesta Sartre maaliskuun 6 p:nä; kirjailija L. Heikkilä, Goethe, yleiskuva, tammikuun 23 p:nä; insinööri J. Ketonen, Russell'in teos Valta, helmikuun 20 p:nä; lääketieteen tohtori K. Lähdekivi, Vaikutelmia Amerikan matkalta, syyskuun 25 p:nä; filosofian kandidaatti A. Peltonen, Leino-tutkimuksen nykyinen vaihe, helmikuun 6 p:nä; dosentti U. Saarnio, Relaation refleksiivisyys, tammikuun 9 p:nä ja Ajatuskuviot, syyskuun 4 p:nä; ylioppilas S. Sivenius, Ajatuksia taiteen teoriasta, huhtikuun 3 p:nä ja Ajattelusta ja sen selkeydestä, huhtikuun 17 p:nä; herra E. Väliaho, Sinclair'in teos Taide ja mammona, maaliskuun 20 p:nä. Dosentti U. Saarnion kirjoitus Arvo ja eettisyys käytiin läpi huhtikuun 24 ja toukokuun 15 ja 30 p:nä.

Haagan sivukirjaston esperantokerho kokoontui 10 kertaa kevättalvella. Kerhoon ilmoittautui 25 henkeä ja kokouksissa oli läsnä keskimäärin 15 henkeä. Oppikirjana oli V. Setälän Esperanto-kurso. Ohjaajana toimi sivukirjastonhoitaja S. Engström.

Malmiⁿ sivukirjaston opintokerho kokoontui vuoden aikana 20 kertaa. Jäseniä oli yhteensä 26 ja kokouksiin osallistui keskimäärin 5—6 henkeä. Kerhon johtajana toimi kirjastonhoitaja A. Talvela. Opintokerhossa jatkettiin kevätkaudella A. Lehtovaaran teoksen Johdatus ihmistuntemukseen lukemista. Syyskaudella oli oppikirjana L. Merikallion Oma yhteiskuntamme, jonka lukemisessa vuoden loppuun mennessä ennätettiin puoliväliin. Varsinaisten opintokokousten lisäksi pidettiin keskustelukokouksia, joissa keskusteltiin seuraavien alustusten pohjalla: filosofian maisteri A. Uusitalo, Maalais- ja kaupunkiväestön henkinen ja sosiaalinen rakenne ja Väestökysymys; opiskelija A. Laurila, Teatteri ja elokuva ja Joulun 1950 kirjallisuus; sekä opettaja E. Äärynen, Ammatinvalinnan ohjaus.

Kalliolan vapaaopiston lausuntakerho kokoontui syyskaudella viikoittain kirjastossa noin kahden kuukauden ajan. Kerhon ohjaajana toimi lausunnonopettaja M. Kiviranta.

Tulot. Kirjaston tulot nousivat 1 930 030 mk:aan. Pääkirjaston ja eri sivukirjastojen keskeinen tulojen jakaantuminen selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Lainauspaikka	Sakkoja, mk	Erääntyneitä vakuutuksia, mk	Sekalaisia tuloja, mk	Yhteensä, mk
Pääkirjasto	806 330	33 490	120 115	959 935
Sivukirjasto:				
Kallion	310 980	—	47 000	357 980
Vallilan	70 140	—	8 650	78 790
Käpylän	71 600	—	9 500	81 100
Pasilan	11 885	—	3 510	15 395
Töölön	169 920	3 500	17 910	191 330
Eteläinen	54 175	550	7 820	62 545
Lauttasaaren	34 390	—	2 710	37 100
Munkkiniemen	37 610	—	1 160	38 770
Haagan	14 350	—	2 050	16 400
Pitäjänmäen	5 140	—	80	5 220
Pakilan.....	8 555	—	350	8 905
Oulunkylän	11 440	—	1 065	12 505
Malmin	31 830	—	4 780	36 610
Tapanilan	8 385	—	190	8 575
Puistolan	4 625	—	—	4 625
Kulosaaren	11 265	—	1 330	12 595
Herttoniemen	810	—	30	840
Vartiokylän	810	—	—	810
Yhteensä	1 664 240	37 540	228 250	1 930 030

Eri kuukausien kesken tulot jakaantuivat seuraavasti:

	mk		mk		mk
Tammikuu	196 550	Toukokuu	177 015	Syyskuu	126 325
Helmikuu	149 220	Kesäkuu	134 065	Lokakuu	152 895
Maaliskuu	200 660	Heinäkuu	137 785	Marraskuu	156 055
Huhtikuu	150 730	Elokuu	136 930	Joulukuu	211 800
				Yhteensä	1 930 030

Menot. V:n 1950 talousarvioon oli kaupunkikirjaston menoja varten merkitty 61 185 956 mk, johon vuoden aikana myönnettiin lisämäärärahoja 13 478 435 mk, joten käytettävissä oli 74 664 391 mk. Todelliset menot nousivat 78 926 057 mk:aan jakaantuen seuraaviin menoeriin:

Menoerä	Määräraha talousarvion mukaan, mk	Tilisiirrot, mk	Menot tilien mukaan, mk	Säästö(+) tai ylitys (—), mk
Palkkiot	58 200	+ 300	58 500	—
Sääntöpalkkaiset virat	27 243 240	+ 12 990 070	40 233 310	—
Tilapäistä työvoimaa	2 698 224	+ 366 593	4 601 245	—1 536 428
Vuosilomasijaiset	550 000	—	720 701	— 170 701
Vuokrat	¹⁾ 2 603 892	+ 106 800	2 709 392	+ 1 300
Lämpö	1 516 500	—	1 134 068	+ 382 432
Valaistus	457 500	—	869 951	— 412 451
Siivoaminen	450 000	+ 14 672	707 672	— 243 000
Vedenkulutus	15 000	—	9 903	+ 5 097
Puhtaanapito	78 800	—	79 956	— 1 156
Kaluston hankinta	4 244 600	—	6 172 930	—1 928 330
Kaluston kunnossapito	200 000	—	349 858	— 149 858
Painatus	570 000	—	570 000	—
Kirjallisuus ja sidonta	²⁾ 20 000 000	—	20 000 000	—
Tarverahat	500 000	—	708 571	— 208 571
Yhteensä	61 185 956	+ 13 478 435	78 926 057	—4 261 666

Kaupungin avustamat yhdistykset

Kaupunginhallitukselta avustusta saaneiden Kirjoja sokeille ja Brage nimisten yhdistysten sekä Suomen työväen arkiston ja Kasvatusopillisen kirjaston ja lukusalin apurahojen käyttö oli kirjastolautakunnan valvonnan alainen.

¹⁾ Tähän eivät sisälly kirjastorakennusten ylläpitokustannukset. — ²⁾ Kirjallisuuden hankkimiseen käytettiin 14 251 582 mk ja sidontaan 5 748 418 mk.